

Οδηγός αναγνώρισης θαλασσοπουλιών της Μεσογείου

Για αλιείς

Πελαγικά θαλασσοπούλια

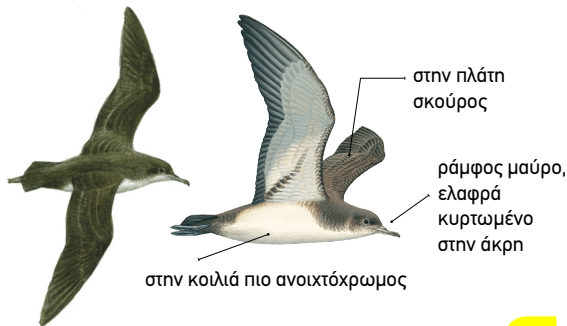

Τα πελαγικά θαλασσοπούλια φτεροκοπούν κάμποσες φορές συνεχόμενα, προτού γλιστρήσουν με ανοικτά τεντωμένα φτερά πάνω από τα κύματα. Οι Μύχοι φτεροκοπούν γοργά, ενώ οι Αρτέμδες αργά και σταθερά.

Μύχος της Μεσογείου

(B) [UYE] *Puffinus yelkouan*

στην πλάτη
σκούρος

ράμφος μαύρο,
ελαφρά
κυρτωμένο
στην άκρη

στην κοιλιά πιο ανοιχτόχρωμος

VU

Συχνά συναντάται σε μεγάλες ομάδες. Δεινός κολυμβητής, μπορεί να καταδυθεί μέχρι και 50μ. βάθος. Ξεχειμωνιάζει στη Μαύρη Θάλασσα. Άνοιγμα φτερών 70 - 84 εκ.

Υδροβάτης της Μεσογείου

(B) [DAZ] *Hydrobates pelagicus melitensis*

μαύρο φτέρωμα
με μια λευκή
μπάρα κάτω από
το φτερό

Λευκό
ουροπήγιο

Αρτέμης

(B) [CDI] *Calonectris diomedea*

επάνω
ανοικτό
γκρι-καφέ

ράμφος
δυνατό, κίτρινο,
ελαφρώς
κυρτωμένο
στην άκρη

κάτω λευκός
με σκούρο
περίγραμμα στα
φτερά

LC

Το μεγαλύτερο θαλασσοπούλι της Μεσογείου. Οι μακριές φτερούγες του μοιάζουν με ανοικτό M καθώς γλιστρά πάνω από τα κύματα. Συχνά μοναχικός. Άνοιγμα φτερών 112 - 122 εκ.

VU

Το μικρότερο θαλασσοπούλι στην Ευρώπη. Φτερουγίζει πάντα πολύ κοντά στην επιφάνεια της θάλασσας και μοιάζει σαν να περπατά πάνω της. Δύσκολο να παρατηρηθεί λόγω του μικρού μεγέθους και της ακανόνιστης πτήσης. Άνοιγμα φτερών 37 - 41 εκ.

(B): φωλιάζει στην Ελλάδα, (R): μόνιμος κάτοικος της Ελλάδας, (W): χειμερινός επισκέπτης, [XXX]: κωδικός είδους FAO

Γλάροι

Καστανοκέφαλος Γλάρος

(R,W) [CVV] *Larus ridibundus*

μη αναπαράγόμενο ενήλικο

© Francis Desbordes

LC

Παράκτιο είδος, σχετικά κοινό. Άνοιγμα φτερών 86 - 99 εκ.

Μαυροκέφαλος Γλάρος

(B) [NTY] *Larus melanocephalus*

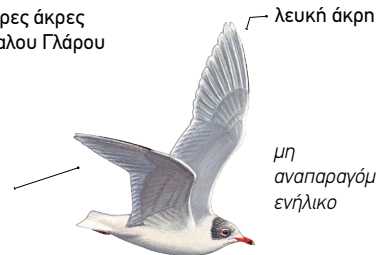
Μαύρη «κουκούλα» που κατεβαίνει στο πίσω μέρος του λαιμού

Λευκό, σε αντίθεση με τις μαύρες άκρες των φτερών του Καστανοκέφαλου Γλάρου

το κάτω μέρος των φτερών πιο καθαρό από του Καστανοκέφαλου Γλάρου

πιο διάχυτη μαύρη κηλίδα από τον Καστανοκέφαλο Γλάρο

© Francis Desbordes

VU

Πιο ανοιχτόχρωμο φτέρωμα, πιο κοντό ράμφος και λιγότερο «μυτερή» σιλουέτα από τον Καστανοκέφαλο Γλάρο. Άνοιγμα φτερών: 94-102 εκ.

Γλάροι

Ασημόγλαρος της Μεσογείου

(R) [DKH] *Larus michahellis*

© François Desborghes

© Killian Mullamey

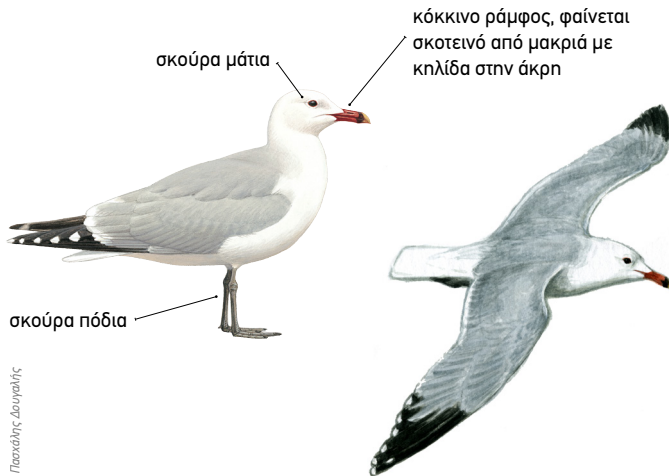
LC

Το πιο κοινό είδος, πολύ ευκαιριακό. Η πτήση του είναι αργή, σχεδόν σαν αρπακτικού. Συναντάται και μέσα σε πόλεις, συχνά δε και σε σκουπιδότοπους. Άνοιγμα φτερών 120 -140 εκ.

Αιγαιόγλαρος

(B, R) [LVH] *Ichthyaetus audouinii*

© François Desborghes & Παπαύλης Δημήτρης

αναπαραγόμενο ενήλικο

EN

Ένας από τους πιο σπάνιους γλάρους. Τρέφεται κυρίως με ψάρια τα οποία αλιεύει από την επιφάνεια της θάλασσας ή με ρηχές καταδύσεις. Άνοιγμα φτερών 117 - 128 εκ.

Γλαρόνια

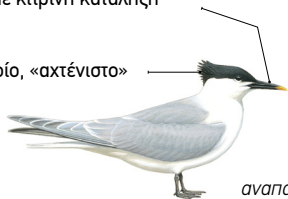

Χειμωνογάρουνο

(B) [DYQ] *Thalasseus sandvicensis*

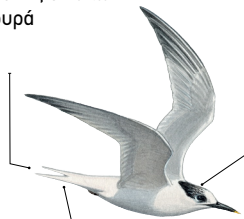
μακρύ μαύρο ράμφος
με κίτρινη κατάληξη

μαύρο λοφίο, «αχτένιστο»

αναπαράγόμενο ενήλικο

κοντή, διχαλωτή
ουρά

λευκό μέτωπο,
χωρίς «αχτένιστη» όψη

λευκό φτέρωμα

μη αναπαράγόμενο ενήλικο

© François Desbordes

VU

Όταν ψαρεύει, κατευθύνει όλο του το σώμα προς τα κάτω κάνοντας ξαφνικές βουτιές, πριν αναδυθεί αμέσως πάλι με το ψάρι στο ράμφος. Άνοιγμα φτερών 85 - 97 εκ.

Ποταμογάρουνο

(B) [TVA] *Sterna hirundo*

διχαλωτή ουρά με
μακριές «μύτες»

κόκκινο
ράμφος με
μαύρη άκρη

αναπαράγόμενο ενήλικο

νεαρό

© François Desbordes

LC

Πιο αργή και πιο δυναμική πτήση από το Χειμωνογάρουνο. Άνοιγμα φτερών 70 - 80 εκ.

Νανογάρουνο

(B) [FBP] *Sternula albifrons*

πολύ στενά
και μυτερά
φτερά

λευκό μέτωπο
με μαύρη
γραμμή πάνω
από το μάτι

κοντή διχαλωτή
ουρά

κίτρινο ράμφος
με μαύρη άκρη

αναπαράγόμενο ενήλικο

© François Desbordes

LC

Φτεροκοπά γρήγορα, κάνοντας τορπλικές και επαναλαμβανόμενες βουτιές για να πιάσει ψάρια. Είναι το μικρότερο από τα γλαρόνια. Άνοιγμα φτερών 41 - 47 εκ.

Κορμοράνοι

Θαλασσοκόρακας ή Καλικατσού

(R) [ISW] *Gulosus aristotelis desmarestii*

μη αναπαράγόμενο ενήλικο

λεπτός, ίσιος
λαιμός

λοφίο, κορυφή κορώνας
μπροστά

αναπαράγόμενο
ενήλικο

ελαφρώς
γαμψό
λεπτό ράμφος

ιριδίζον
υπόχρωμα
στο φως

λευκή κοιλιά
στο νεαρό 1^ο
έτους

© Killian Milánsky & Πασαλής Δουραλής

LC

Συναντάται τόσο παράκτια όσο και μεσοπέλαγα.
Δεινός κολυμβητής, καταδύεται μέχρι και τα 50 μέτρα για να ψαρέψει.
Άνοιγμα φτερών 95 - 110 εκ.

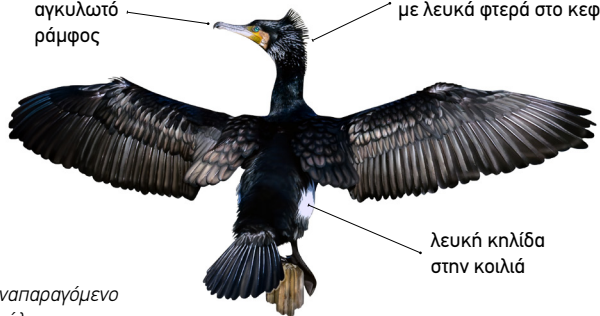

Κορμοράνος ή Καραπλάκα

(R) [ISY] *Phalacrocorax carbo*

χοντρό
αγκυλωτό
ράμφος

μαύρο φτέρωμα, διάστικτο
με λευκά φτερά στο κεφάλι

λευκή κηλίδα
στην κοιλιά

αναπαράγόμενο
ενήλικο

κορυφή κορώνας πίσω

λευκό
μάγουλο

λαιμός χοντρός με καμπύλη

© BirdLife Europe/Julia Hartingerova

LC

Μεγαλύτερος και πιο ογκώδης από τον Θαλασσοκόρακα, κολυμπά με το σώμα σχεδόν βυθισμένο. Συναντάται συνήθως παράκτια, κοντά σε αποθέματα γλυκού νερού, δέλτα ή/και υγρότοπους. Δεινός κολυμβητής.
Άνοιγμα φτερών 121 - 149 εκ.

(B): φωλιάζει στην Ελλάδα, (R): μόνιμος κάτοικος της Ελλάδας, (W): χειμερινός επισκέπτης, [XXX]: κωδικός είδους FAO

Απελευθέρωση θαλασσοπουλιών που πιάστηκαν σε αλιευτικά εργαλεία

ΒΗΜΑ 1

Φέρτε προσεκτικά το πουλί κοντά στο σκάφος

ΜΗΝ κρατάτε το πουλί από τον λαιμό και **μην** το τραβήξετε από την πετονιά!

ΒΗΜΑ 2

Χειριστείτε το πουλί με προσοχή

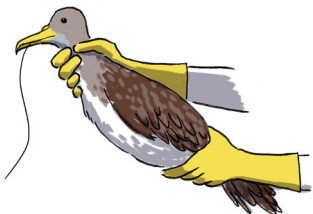
Φορέστε γάντια.

Κάνετε αργές κινήσεις και τυλίξτε το προσεκτικά σε μια πετσέτα, καλύπτοντας τα μάτια του.

ΜΗΝ καλύψετε τα ρουθούνια του!

Διπλώστε και κρατήστε τις φτερούγες του πουλιού σταθερές δίπλα στο σώμα του για να αποφύγετε κίνδυνο εξάρθρωσης ή κατάγματος.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ για ασφαλή χειρισμό

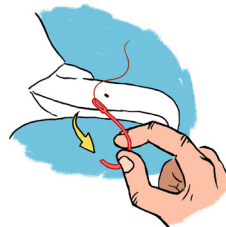
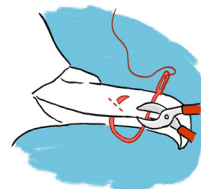

ΒΗΜΑ 3

Αφαιρέστε το αγκίστρι

Εάν το αγκίστρι είναι ορατό, κόψτε το με μια πένσα και αφαιρέστε το προσεκτικά.

ΜΗΝ τραβήξετε ανάποδα το αγκίστρι, γιατί υπάρχει κίνδυνος περαιτέρω τραυματισμού.

Εάν δεν είναι δυνατή η αφαίρεση του αγκιστριού, κόψτε την πετονιά όσο πιο κοντά στο ράμφος γίνεται και καλέστε τις αρμόδιες Αρχές.

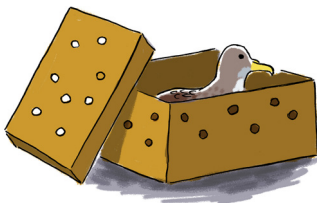
Απελευθέρωση θαλασσοπουλιών που πιάστηκαν σε αλιευτικά εργαλεία

ΒΗΜΑ 4

Απελευθερώστε το πουλί

Αφήστε το πουλί να ξεκουραστεί για 1-2 ώρες σε σκιερό και ήσυχο μέρος.

MHN προσπαθήστε να το ταΐσετε!

Από μικρά σκάφη, κατεβάστε το πουλί στο νερό και αφήστε το ήρεμα.

Από μεγάλα σκάφη, σηκώστε το και απελευθερώστε το κόντρα στην κατεύθυνση του ανέμου από το κατάστρωμα.

ΒΗΜΑ 5

Επικοινωνήστε με τις Λιμενικές Αρχές

Περιγράψτε το περιστατικό και την κατάσταση του πουλιού.

Εάν το πουλί είναι τραυματισμένο ή το αγκίστρι δεν έχει αφαιρεθεί, **διατηρήστε το στο σκάφος** και συνεργαστείτε με τις Αρχές για την παρακολούθηση και φροντίδα που χρειάζεται κατά την επιστροφή στο λιμάνι.

Στο ημερολόγιο του σκάφους καταγράψτε τις εξής πληροφορίες σχετικά με την τυχαία παγίδευση:

- Ημερομηνία
- Θέση GPS
- Τύπος σκάφους
- Αλιευτικό εργαλείο
- Είδος πουλιού που παγιδεύτηκε
- Τι απέγινε; Απελευθερώθηκε, μεταφέρθηκε για θεραπεία, πέθανε;
- Αν γίνεται, τραβήξτε φωτογραφίες.
- Εάν το πουλί φέρει μεταλλικό δαχτυλίδι στο πόδι, σημειώστε τον κωδικό του και εάν το πουλί πέθανε, κρατήστε το δαχτυλίδι.

Επικοινωνήστε με την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία για πληροφορίες σχετικά με την τυχαία παγίδευση θαλασσοπουλιών στο **210 8228704** και στείλτε τις φωτογραφίες που τραβήξατε στο **info@ornithologiki.gr**.

Το Πρόγραμμα LIFE PanPuffinus!

Ο οδηγός αυτός δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE PanPuffinus! που έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει τις πιο κρίσιμες απειλές για δύο πελαγικά θαλασσοπούλια, ενδημικά της Μεσογείου: τον Μύχο της Μεσογείου (*Puffinus yelkouan*) και τον Μύχο των Βαlearίδων (*Puffinus mauretanicus*). Προορίζεται για αλιείς που συνεργάζονται με την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία στον εντοπισμό και την κοινή χρήση καλών αλιευτικών πρακτικών, ώστε να τους βοηθήσει στην αναγνώριση των θαλασσοπουλιών που μπορεί να συναντήσουν.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κατάσταση Διατήρησης

Η κατάσταση διατήρησης των ειδών σε επίπεδο Ελλάδα αναφέρεται σύμφωνα με τον ανανεωμένο Κατάλογο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας από τον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. (2024, διαθέσιμος στο: redlist.necca.gov.gr)

Περισσότερες πληροφορίες:
ornithologiki.gr/panpuffinus

Εικονογράφηση και άδεια ηχητικών: Μύχος (François Desbordes (F.D), CC Audevard Aurélien NC SA 4.0), Αρτέμης (Killian Mullarney (K.M), CC Stanislas Wroza NC SA 4.0), Υδροβάτης (F.D, CC Irish Wildlife Sounds NC SA 4.0), Καστανοκέφαλος Γλάρος (F.D, CC) Jack Berteau NC SA 4.0), Μαυροκέφαλος Γλάρος, (F.D, CC Peter Boesman NC ND 4.0), Ασημόγλαρος ενήλικος (F.D, CC Jorge SA0.4ο), Ασημόγλαρος ανήλικος (K.M), Αιγαιόγλαρος (F.D, CC Stanislas Wroza NC SA 4.0), Γλαρόνια (F.D, CC William Whitehead NC ND 4.0), Θαλασσοκόρακας, Irishldlife CC (K.M. SA 4.0), Κορμοράνος (BirdLife Europe/Julia Hartingerova, CC Peter Boesman NC ND 4.0). Ηχητικά: <https://xeno-canto.org/>. Οι κωδικοί QR παράχθηκαν στον ιστότοπο: <https://fr.qr-code-generator.com/>

Φωτογραφία εξωφύλλου: Άρης Χρηστίδης

Κείμενα: Χρηστίδη Δήμητρα, Πορτόλου Δανάη

Γραφιστική επεξεργασία: Fabien Ratelet / Κρητικού Φρίντα

Έκδοση: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία 2025, βασισμένη στον οδηγό αναγνώρισης της LPO 2022, Rochefort, ED2204001

Επιμέλεια: Πορτόλου Δανάη & Τρίγκου Ρούλα

Για τα είδη ακολουθείται η ταξινόμηση από BirdLife International.

Βιβλιογραφική αναφορά: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, 2025. Οδηγός αναγνώρισης θαλασσοπουλιών της Μεσογείου για αλιείς - Πρόγραμμα LIFE PanPuffinus!, Αθήνα.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

MINISTRY FOR AGRICULTURE, FISHERIES,
FOOD AND ANIMAL RIGHTS
DEPARTMENT OF FISHERIES AND AQUACULTURE

AGIR pour la
BIODIVERSITÉ

